

NIEOGARNIONY (119) *part praet pass pf*

nieogarniony (115), **nieogarnion** (2), nieogarniony *a.* nieogarnion (2).

W pisowni łącznej (94), *w rozłącznej* (25).

e, pierwsze o oraz a jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie); -nio- (12), -nió- (4); -nio- OpecŻyw (3), KochProp, GosłCast; -nio- : -nió- BiałKat (5:2), KochPs (2:2).

sg m N nieogarniony (17). ◇ *G* nieogarnioného (5); -ého (1), -(e)go (4). ◇ *D* nieogarnion(e)mu (4). ◇ *A* nieogarnion(e)go (2), nieogarniony (1). ◇ *I* nieogarnionym (4). ◇ *V* nieogarniony (2). ◇ *f N* nieogarnionã (6), nieogarniona (2), nieogarnion(a) (2); ~ (*attrib*) -ã, (5) *RejZwierc, WujJud (2), LatHar, WujNT, -a (2) Murm, GosłCast; ~ (praed) -ã (1). ◇ G* nieogarnionej (9); -ej (1), -(e)j (8). ◇ *D* nieogarnion(e)j (2). ◇ *A* nieogarnioną (5). ◇ *I* nieogarnioną (4). ◇ *L* nieogarnion(e)j (2). ◇ *V* nieogarnionã (6). ◇ *n N* nieogarnion(e) (2). ◇ *G* nieogarnion(e)go (5). ◇ *D* nieogarnion(e)mu (1). ◇ *A* nieogarnioné (5); -é (1), -(e) (4). ◇ *I* nieogarnionym (4). ◇ *L* nieogarnionym (2). ◇ *V* nieogarnion(e) (1). ◇ *pl N subst* nieogarnioné (9); -é (1), -(e) (8). ◇ *G* nieogarnionych (2). ◇ *D* nieogarnionym (1). ◇ *A subst* nieogarnioné (11); -é (2), -(e) (9). ◇ *If* nieogarnion(e)mi (1). ◇ *L* nieogarnionych (2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI(XVIII) – XVIII w. s.v. ogarnąć.

I. W funkcji właściwej: *Którego nic nie otacza [czym] (2) : Terra continens, est illa que non est mari circumfusa. [...] Zyemyá morzem nyeogárnyoná. Murm 19 [idem] BartBydġ 157.*

II. W funkcji przymiotnika (117) :

1. Nie dający się pojąć, niedostępny rozumowi ludzkiemu (o Bogu); inaestimabilis, incomprehensibilis *Vulg; incomprehensus Calep (85) : [o Chrystusie cierpiącym] iekotz takowy maieftát niebieski ij nieogarniony/ od wślytkich ieft wzgardzony ij opnślczony [!] OpecŻyw 131v; nyeogarniony bog ítal íyą czlouyeykem przyawłzy myla panno twoyą naturą PatKaz II 35v, 50v, 51v; Íako zyemiá y nyebo pełno ieft tey nie ogárnioney íprawiedliowości Páńśkyey. LubPs V6v marg, dd5v; BibRadz 4.Esdr 4 arg; íako oni dawáli cześć á chwałę Pánu íwemu zá íprawiedliwe á nieogárnione łady iego RejAp 129v; wślytkim narodom [Pan] otworzyć raczył thę nieogárnioną światłosc íwoię RejAp 186, 68v, 123v; GórnDworz Mm4v; zwirzchność kthorakolwiek ieft thobie od Páná Bogá twego/ wedle nieogárnionych á dziwnych ípraw mądrości iego/ podána á náznáczona/ tá ieft Cefárzem twoim. RejPos 252v, 230, 330; BiałKat 8v [2 r.]; NAturá BOłka nieogárniona/ obrazem niemoże być wyrázona. WujJud 44 marg, 71v; nieogárniony Niebá/ y ziemie íprawco wielceś vwielbiony. KochPs 154, 13; Bołtwa Chryśtułowego y Troycey S. iednego nieogárnionego Bogá/ wielkim ieft y nabożnym wźędzie wyznawcą. SkarŻyw 119, 253, 471; CzechEp 227; NiemObr 139; Calep 522a; Duch wieczny to ípráwuie/ Duch nieogárniony/ Duch Boży/ władzy pełen Duch niezwyćężony GrabowSet Kv; LatHat 216, 258, 678; WujNT Bbbbbbb, Bbbbbbb3.*

nieogarniony w czym (1): ÍŻ Bog iedyny a prawdziwy ieft Duch niewidziány/ y w íftności twoiey nieogárniony WujJudConf 44v.

W połączeniach szeregowych (4): PatKaz II 67v; Leop Iob 9/10; godzi się nam wiedzieć/ íakim ípołobem przyślyły te aż do wiadomości náśzýy ták nieogarnioné y niewymówioné/ tudzież y íkryte pánńkie táiemnice BiałKat 83v; íż Bog ieft íftność dziwna żadnym rozumem nie ogárniona/ wśzechmogąca/ nalepśza y namoźnieyśza. RejZwierc 8v.

W charakterystycznych połączeniach: nieogarniony(-a, -e) Bog (6), bogactwa krolestwa, bostwo (13), cudność, dobroć, dobrodziejstwo, Duch (Św.) (2), istność, kształt [= sposób], łaska, majestat (Pański) (5), mądrość (4), natura boska, obyczaj, pałac, pokój boży, postępek, rada boża, rozkosz(y) (2), rzecz (2), sądy (4), skarby krolestwa, sprawa (boża) (13), sprawca nieba i ziemi, sprawiedliwość pańska, syn, światłość, tajemnica (9), Trojca Św. (2), tron, wielmożność (3); w istności nieogarniony.

Wyrażenia: »nieogarniona moc (a. wszechmocność) (Boga, boża, Ducha Św.)« [szyk 4:2] (6): iż nieogarniona duchą świętego moc żywota wiecznego nas nabawia *WujJudConf* 252; *NiemObr* 110; Tam krol niebieski w fwey sławie/ siędzie na fwym Máięftacie/ na łtolcu fwey wielmożności/ w nieogarnionej fwey mocy. *ArtKanc* S20v; *SkarKaz* 243b, 279b, 518a.

»myślą nieogarniony« (1): I rzekłem/ Pánie ktory miełkafz w wieku/ [...] y ktorego Tron ieft myflą nie ogarniony [*thronus inaestimabilis*]/ y sławá nie poięta *Leop* 4.*Esdr* 8/21.

»(żadnym, ludzkim) rozumem, rozumowi nieogarniony« [szyk 25:6] (30:1): Abowiem fie tu fnádnie náuczy káždy wiedzieć/ na czym Pan záfádzić raczył wolą fwoię á dziwne przeyrzenie fwoie/ á żadnym rozumem nie ogarnione łpráwy y łády fwoie *RejAp* AA7; iáko fie to łłowo [...] od wiekow dziwnie á nie ogarnionym rozumowi kftátem w onym wiecznym Bołtwie záczyło *RejAp* 162, AA2v, AA4, BBv, 7, 47v (13); iuz niechay będą otworzone y włzy y oczy twoie y ięzyk twoy/ ábyś [...] wmiął wyłfawiáć to święte Bołtvo moie/ á tę żadnym rozumem nieogarnioną wielmożność moię. *RejPos* 205, 159, 160v, 264, 271v, 294 [2 r.] (10); *RejZwierc* 8v, 9, 184; *RejPosRozpr* b3v; *CzechRozm* 170v; Włpomionę twoie łpráwy niewyłfowioné/ Spráwy dawné rozumem nie ogarnioné. *KochPs* 114; *LatHar* 376.

Szeregi: »nieogarniony, bezmierny« (1): ogládayże bołtvo iego nieogarnioné bezmierné *OpecŻyw* 131v.

»nierozeznany a nieogarniony« (1): ták iż iáwnie á iáfnie widział ony nierozeznáne łpráwy á nieogarnione táiemnice Pánłkie *RejAp* AA3.

»nieskończony a nieogarniony« (1): Nie łkóńczona á nieogarniona ieftł wielmożność Boża/ y godność Máięftatu iego *BiałKat* 168v.

»niewymowny i nieogarniony« (2): ij z wielkim wefelim pořadzili iá [*Maryję*] na łtolcu krolewłkim wielbiátz ij flodko ciełfátz fwym niewymownym ij nieogarnionym^m bołtwem. *OpecŻyw* 185; *SkarŻyw* 399.

»niewysłowiony i nieogarniony« (1): Na część niewyłfowionemu y nieogarnionemu Bogu/ ktory w Troycy stráfzliwy y łáłkawy kroluie ná wieki wiekom Amen. *SkarŻyw* 414.

»wielki a nieogarniony« (1): áby ták máli iáko y wielcy dawáli chwałę wielkiemu á nieogarnionemu máyęftatowi Pánłkiemu. *RejAp* 157. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»nie(ro)zmierzony a (i) nieogarniony« (2): Záfziwuie fie onym nie rozmiernym á żadnym rozumem nieogarnionym pořępkom [...] Pánłkim. *RejAp* AA4v; *WujNT* Xxxxx3.

α. W funkcji rzeczownika (2) : Abowiem ieden w drugim: y zupełność Bołtwá w Synie ieft: nieogarniony od nieogarnioného: bo ich żaden nie zna: iedno wespółłek *BiałKat* b2v.

2. Niezmiernie, niewyobrażalnie wielki (20) : *SeklWyzn* d2; *LubPs* Z4v; *BibRadz Ps* 117 arg; á przetho y krzywdá y obráżenie Máięftatu iego [*Boga*] nieogarnionéy obráżliwości ieft *BiałKat* 168v;

KochPs 18; Ale [unia] łynom od oyców przez ręce podána/ Nieogárnioné látá przetrwa niełtárgána. *KochProp* 15; odpuść śmiáłości moiey/ ktorey mi nieogárniona dobrotliwość twoiá dodáie *LatHar* 233, 64, 599, 680; *SkarKaz* 487b, 489a; Tyś z lubégo łoná Oycá mégo mię wywiódlł: zkąd nie ogárnioná Cześć twa pánie ná wieki *GosłCast* 20.

nieogarniony w czym (1): O IESV Krołu przedziwny/ [...] Słodkości niewyłłowiona/ W póciechách nieogárniona. *LatHar* 64.

W charakterystycznych połączeniach: nieogarniona(-y, -e) cześć, dobroć boża, dobrotliwość, kochanie, lata, litość, łaska, miłosierdzie (boże) (3), miłość (boska) (2), ofitość, obraźliwość, ogień, pociecha, poniżenie, radość, rozkosz, światło, wesele; *w pociechach nieogarniony*.

Wyrażenie: »rozumem nieogarniony« (1): ktore [społeczne radości] łą dziwnym kftátem á żadnym rozumem nieogárnione od wiekow łprawione tobie. *RejPos* 87.

Szeregi: »niewymowny, (i) nieogarniony« (2): A mnie co ftąd? Rádość niewymowna/ wefele nieogárnione/ gdy te w póciechách widzieć będę/ w ktorych ták wiele cnot [...] baczę *GrabowSet* A3; *LatHar* 228.

»nieogarniony, niewysławiony« (1): O nieogárnione poniżenie tego Páná/ o niewyłławione vboftwo. *SkarKaz* 489b.

»niewysłowiony,, nieogarniony« (1); *LatHar* 64 *cf* *nieogarniony w czym*.

»niezmierny alb o nieogarniony« (1): iż włzelákie dobro/ [...] niłkąd inąd iedno od Bogá [...]/ iáko od morzá niezmiernego/ álbo ognia nieogárnionego/ do nas płynie y pochodzi. *KołakSzczęśl* A2.

»wielki a nieogarniony« (1): Tá rzeká znáczy wielką á nieogárnioną obfitość włzelákich dobrodziefstw duchownych w onym żywoćie wiecznym. *BibRadz* II 143c *margin*.

3. *Nie mieszczący się w niczym, wszędzie będący, nie posiadający materialnego kształtu (o Bogu)* (11) : tocz dzyw nath dzyuy yz bog nyeogarniony zgormadzył fyą y lezał w yey wnąthrznołfzczyach *PatKaz* II 47.

nieogarniony w czym (1): *SkarŻyw* 111 *cf* *W przeciwstawieniu*.

W połączeniach szeregowych (2): *PatKaz* II 43; ktorego łferokoć nieogarniona: ktorego możnoć niewycięzona: łprawiedliwoć nieomylna: dobrotliwoć nieskonczona *RejPs* 220v.

W przeciwstawieniu: »maluczki ... nieogarniony« (1): máluczki ná ćiele/ ále w Boftwie nieogárniony w iey [Maryi] łię żywoćie zámknął/ ná iey ręku odpoczywa *SkarŻyw* 111.

Wyrażenie: »miejszem (żadnym) nieogarniony« (4): mieyłcem nieogárniony: á czemuż go Márya żywotem ogárnęła? *CzechEp* 184 *margin*, 184, 231, 309.

Szeregi: »bezcieleśny i nieogarniony« (1): Nie máłz v P. Bogá áni lewice áni práwice, bo bezćielefny iefł y nieogárniony *SkarKaz* 242b.

»nieogarniony ani widomy« (1): [Maryja] ogárnęła thego ktory był nyeogarniony any wydomy ktory nyebo y zyemyą łtworzył *PatKaz* II 47.

α. *W funkcji rzeczownika* (1) : Zdrowá bądź Pánno/ ktoraś nieogárnionego wżywoćie łwym ogárnęła/ Chryłtuła żywotádawcę wychowálás nam *SkarŻyw* 119.

4. *Nie posiadający ograniczeń, absolutny* (1) : Wiefłz [Boże] włyzyłtko, y we włzem rzád máłz niogárniony [!] *CiekPotr* 62.

Synonimy: **II.1.** *niedosięty, nieprzebrany, niewyczerpany, niewypowiedziany, niewyrzeczony, niewysławiony, niezamierzony, niezmierny*; **2.** *nieokrążony, nieokreszony*.

Cf **OGARNIONY**

AŻ